

Pla Estratègic
Metropolità
de Barcelona

Universitat de Girona
**Càtedra de Geografia
i Pensament Territorial**

La Regió Metropolitana de Barcelona i les Comarques de Girona: complementarietat, asimetria i articulació del territori en la Catalunya multiescalar

---

Les comarques de Girona: alternativa, complement o apèndix
de l'RMB?

Coordinació-Redacció: Javier Martín-Uceda

Equip de treball: Mita Castañer, Jaume Feliu, Oriol Porcel i Joan Vicente

Grup d'Anàlisi i Planificació Territorial i Ambiental.

Universitat de Girona

Índex

1	Context geogràfic	3
1.1	Una visió a partir de dades	3
2	Sobre les comarques de Girona	6
3	Les comarques de Girona: alternativa, complement o apèndix de l'RMB?	8
3.1	Les comarques de Girona: guanyadores i/o víctimes d'un relat "idíl·lic" barceloní?	9
3.2	Sobre les infraestructures i la mobilitat	10
3.3	Sobre el desenvolupament econòmic	12
3.4	Sobre les relacions amb Europa	13
3.5	Sobre el recursos energètics, territorials i ambientals	14
4	Algunes claus per al debat	16

1 Context geogràfic

La primera part d'aquest document vol fer una visió geogràfica dels dos territoris implicats, amb les dades més destacades i els processos geogràfics més determinants. La idea no és tant comparar-los, sinó posar en context dues realitats molt diverses entre elles, però també cada una per separat i internament; no estem davant de dues realitats homogènies, sinó complexes i en part, heterogènies.

La visió funcional d'entendre el territori obre la porta a una lectura més acurada. Les ciutats i les àrees urbanes escampen els seus usos i funcions pel territori. Gràcies en part a una millora de la connectivitat i les connexions entre pobles i ciutats i a les dotacions de capital social fix que progressivament abasten més territori. Tot i aquesta dinàmica, les realitats més particulars de cada àmbit funcional determinen també l'heterogeneïtat abans esmentada.

Tant la Regió Metropolitana de Barcelona com les comarques de Girona tenen dinàmiques internes diverses, que necessiten cada una aproximacions diferents. Algunes de les particularitats són molt potents, com la realitat del Vallès, de l'Empordà o de la Costa Brava. Per tant, amb aquesta aproximació inicial, s'aspira precisament a ressaltar algunes de les dinàmiques que expliquen la diversitat i el mosaic territorial.

1.1 Una visió a partir de dades

L'àmbit metropolità de Barcelona és un dels vuit àmbits funcionals territorials definits en el Pla Territorial General de Catalunya. Està situat a la zona central de la Depressió Litoral i la Serralada Prelitoral de Catalunya. És l'àmbit amb més població, amb 4.963.975 habitants estimats l'any 2020, abasta una extensió geogràfica de 2.464,4 km². El seu municipi més important i nucli principal és la ciutat de Barcelona.

L'àmbit funcional de les Comarques de Girona queda també definit pel Pla Territorial General. En aquest cas s'emmarca entre la Tordera i el Pirineu, resseguint la Costa Brava i l'Empordà, amb el prelitoral de Girona i part de la serralada Transversal. Té una superfície de 5.583,9 km², i una població de 766.681 habitants l'any 2020.

Les comarques que el formen són l'Alt i el Baix Empordà, el Gironès, la Selva, el Pla de l'Estany, la Garrotxa i el Ripollès.

Les comarques de Girona són, com veurem en els propers apartats, un univers complex i divers en la seva realitat territorial. Com ho són, d'igual manera, els vincles amb la Regió Metropolitana de Barcelona. El context global afegeix complexitat al funcionament i lectura de la realitat, el que obliga a realitzar una anàlisi acurada a partir de múltiples capes d'informació i a diferents escales.

	2020	2011	2006	2006-20	2011-20	2006-20%	2011-20%	TOTAL ESTRANGERS	% població nascuda a estranger	VAB TOTAL	VAB Constr.	%VAB CONSTR.	VAB Indústria	%VAB INDUSTRIA	Renda Familiar disponible (Cat=100)
Banyoles	20.053	19.159	17.309	2.744	894	15,9	4,7	4040	20,15	431,7	33,6	7,78	119,9	27,77	93,4
Bisbal d'Empordà	11.159	10.435	9.261	1.898	724	20,5	6,9	2235	20,03	164,4	21,1	12,83	10,6	6,45	79,7
Blanes	39.914	39.834	37.819	2.095	80	5,5	0,2	6641	16,64	676,7	52,4	7,74	51,1	7,55	82,5
Figueres	47.235	44.765	39.641	7.594	2.470	19,2	5,5	12869	27,24	1008,4	72,7	7,21	87,6	8,69	77,8
Girona	103.369	96.722	89.890	13.479	6.647	15,0	6,9	21872	21,16	3586	153	4,27	382,4	10,66	99,2
Lloret de Mar	39.089	40.282	32.728	6.361	-1.193	19,4	-3,0	14715	37,64	688,5	61,9	8,99	42,4	6,16	67,5
Olot	35.926	33.725	31.932	3.994	2.201	12,5	6,5	7824	21,78	729,8	48,9	6,70	162,2	22,23	93,9
Palafugell	23.244	22.816	21.307	1.937	428	9,1	1,9	5355	23,04	384,4	56,4	14,67	31,6	8,22	77,4
Puigcerdà	9.486	8.802	8.859	627	684	7,1	7,8	2121	22,36	213,2	39,5	18,53	7	3,28	75,8
Ripoll	10.803	10.913	10.832	-29	-110	-0,3	-1,0	1498	13,87	258,4	13,8	5,34	78,1	30,22	92,9
Salt	32.138	30.389	28.017	4.121	1.749	14,7	5,8	12613	39,25	420,2	26,4	6,28	27,5	6,54	68,4
Sant Feliu de Guixols	22.097	21.814	20.867	1.230	283	5,9	1,3	4142	18,74	330,3	51,2	15,50	21,9	6,63	81,8
Santa Coloma de Farners	13.363	12.305	10.565	2.798	1.058	26,5	8,6	2875	21,51	290,8	17,9	6,16	51,8	17,81	87,1
Àmbit Girona	781.788	756.810	687.331	94.457	24.978	13,7	3,3		20,58			4,3		10,7	87,8
Àmbit Metropolità	4.929.889	5.009.581	4.750.431	179.458	-79.692	3,8	-1,6	783097	15,88			4,50		17,40	106,5
CATALUNYA	7.722.203	7.501.853	6.994.937	727.266	220.350	10,4	2,9	1260619	16,32	221141	11443,4	5,17	43603,6	19,72	100

Els darrers quinze anys han transformat, en bona mesura, les dinàmiques socials i econòmiques del territori. Un primer aspecte és el creixement de la població. Es diferencien dues etapes: des del 2006 fins l'actualitat, i del 2011 igualment fins ara. l'actualitat. Dues realitats marcades per la crisi econòmica del 2008. Aquesta doble anàlisi es realitza per copsar els ritmes de creixement diferenciat.

S'observa un creixement global on destaca el cas de l'àmbit gironí, que és major que en el conjunt de Catalunya i molt més gran que el metropolità, tant en un període com en l'altre. En l'etapa 2011-2020, després de la crisi del 2008, el creixement ha estat lleu, o inclús, negatiu pel cas metropolità. Si observem el període més llarg des del 2006, han crescut especialment les ciutats petites, com Santa Coloma de Farners o la Bisbal, amb més del 20%, o les mitjanes, com Figueres, Lloret i en menor mesura, Girona, entre el 15 i el 20%. Per tant, un creixement superior concentrat en l'interior i la costa. Les poblacions de muntanya han tingut creixements discrets, com Puigcerdà, o negatius, com Ripoll. Les bones comunicacions i el desenvolupament econòmic en sectors com els serveis o la construcció poden ser una explicació.

També hi ha un component interessant en l'anàlisi de l'estructura poblacional. Un element que ha transformat la demografia és l'arribada de població immigrant. Les taxes també mostren, per al cas gironí, unes dades molt superiors a la mitjana catalana i a les dades de la RMB. Salt, Lloret i Figueres tenen un percentatge superior o a prop

del 30% de la població. Aquestes poblacions es corresponen també amb les que tenen una menor renda disponible, calculada com a indicador mitjà respecte a Catalunya. Són també, les que tenen una població més jove. La major part de la immigració, amb menys capacitat de recursos, tendeix a concentrar-se a les poblacions amb una renda inferior. Augmenta, per tant, el risc de segregació en ciutats amb més dificultats.

Un altre aspecte que vincula desenvolupament econòmic i renda relaciona les ciutats amb un pes major de la indústria. Aquestes tenen una renda superior a la resta de ciutats: Olot, Banyoles o Ripoll ho exemplifiquen. La menor dependència del sector serveis, i en concret del turisme, comportaria aparentment una major capacitat econòmica per càpita. També es pot vincular a la construcció. Aquelles poblacions amb un major pes d'aquest sector, com Palafrugell o Puigcerdà, tenen una menor renda disponible, així com un major percentatge de segones residències, vinculant-se, altre cop, al sector del turisme.

Realitats gironines que contrasten amb algunes dades de la RMB. Per exemple, un major percentatge de població immigrant. I també una menor renda disponible. Dades que demostren que les comarques gironines tenen una realitat molt diversa, variada, i, en alguns casos, lluny del Girona, rai!

2 Sobre les comarques de Girona

Les comarques gironines conformen una realitat, com succeeix a la RMB, diversa i heterogènia. La dualitat territorial determina una gran part de la seva situació. Litoral-interior. Camp-ciutat. Centre-perifèria. Aquests binomis expliquen la major part de les circumstàncies. Un litoral amb una gran projecció, però una realitat social complexa derivada del seu model econòmic predominant. Un entorn rural més ocupat i dinàmic del que podem pensar. I unes ciutats que han d'afrontar una segregació urbana cada cop major.

Igual que Barcelona, Girona ocupa una posició central com a ciutat capital irradiadora de serveis, pol d'ocupació i desenvolupament. La seva àrea urbana és la més gran de la província, i conté serveis bàsics de primer ordre, com centres sanitaris referents, universitat o d'altres serveis administratius. El teixit socioeconòmic fa que sigui una àrea urbana mitjana de segon rang en el conjunt de Catalunya. Girona i la seva àrea urbana, però, experimenten també problemes de segregació urbana. Les diferències entre alguns barris i ciutats de la conurbació són greus, i suposen el major repte de present i futur. A més, la seva influència urbana s'expandeix en bona mesura cap a comarques veïnes, com el Pla de l'Estany i una part de la Selva.

La resta del territori gironí, igualment, presenta importants desequilibris. Per un costat, un litoral turísticat, apreciat i valorat, però amb desequilibris socials i econòmics greus. I per altre, un interior menys buit del que podria semblar, i però una capacitat de resiliència important. La dualitat és, probablement, un factor explicatiu de bona part de les dinàmiques territorials gironines.

L'Empordà no en queda al marge. Si bé és una de les principals destinacions turístiques, amb bona part del litoral de la Costa Brava, presenta dificultats en la seva realitat social. Amb una economia lligada al turisme, l'estacionalitat en l'ocupació suposa un problema per bona part d'uns habitants massa sovint sense més capacitat d'adaptació als canvis econòmics. A més, arrossegant en part encara la crisi immobiliària de fa més d'una dècada. Figueres, com a principal àrea urbana, intenta consolidar-se com a node de comunicacions i serveis, així com posicionar-se com a alternativa per una nova indústria lligada a la logística o els transports, atenent a la component transfronterera.

L'interior de les comarques gironines es divideix entre el Pirineu del Ripollès i la Garrotxa, i les muntanyes de la serralada prelitoral i conques del Pla de l'Estany i la Selva. Les dues primeres presenten algunes diferències importants. Si ve la Garrotxa ha reconvertit bona part del seu teixit industrial cap a sectors com l'agroalimentari, el Ripollès ha tingut més dificultats per aconseguir-ho. Ambdues comarques, però, han pogut desenvolupar un sector serveis lligat al turisme de muntanya i natura. A més, les millores de connexió cap a la Catalunya Central han permès refer i establir noves estratègies territorials d'aquestes dues comarques

Les comarques del Pla de l'Estany i de la Selva, com s'ha mencionat anteriorment, tenen en comú les seves més estretes relacions amb Girona i la seva àrea urbana. El Pla de l'Estany ha pogut consolidar un eix industrial que l'uneix pràcticament amb

Girona. Això ha suposat un augment del residencialisme de gironins que busquen una major qualitat de vida. Però també ha atret a d'altres persones més enllà de Girona, que han trobat en aquesta comarca un lloc per viure, entre el rural i l'urbà. El cas de la Selva té algunes particularitats. Per un costat, el litoral és una destinació turística molt potent, i l'interior ha pogut desenvolupar un sector industrial i logístic vinculat a les infraestructures, terrestres i aèries, igualment potent. En aquest cas, la situació és especialment interessant, degut a que aquest espai s'ha convertit en la xarnera, no només per la seva situació geogràfica, entre les comarques gironines i la RMB.

L'àmbit gironí presenta, per tant, una gran diversitat territorial, una realitat policèntrica que no permet fer generalitzacions. És per aquest motiu que cal parlar de comarques gironines, ja que la pluralitat reflecteix millor aquesta heterogeneïtat. Tampoc és fàcil impulsar un relat únic i compartit entre el conjunt de les comarques. Per tant tampoc és fàcil poder plantejar de manera unitària les relacions amb la resta del territori català, amb la RMB o el conjunt de l'arc mediterrani.

La difusió de la influència de Barcelona però, no és igual a totes les comarques gironines. Perquè la realitat d'aquestes no és homogènia. La diversitat de situacions reafirma la complexitat de qualsevol possible interpretació. Els diferencials són importants, i les dades mostren realitats que, en molts casos, passen ocultes o desapercebudes per una concepció que pot arribar a ser esbiaixada. Les reflexions sobre l'articulació dels diferents territoris de Catalunya entorn a Barcelona i la seva àrea metropolitana no són noves. Tampoc les propostes i instruments per l'ordenació d'aquestes dinàmiques territorials. Aquest document pretén afegir-se al debat, des d'una perspectiva geogràfica concreta: les comarques de Girona. És important entendre el plural de comarques, ja que expressa les múltiples realitats dins del context gironí. I per tant, també les seves visions sobre la Regió Metropolitana i les oportunitats que se'n desprenen pel futur més proper.

3 Les comarques de Girona: alternativa, complement o apèndix de l'RMB?

La RMB i les comarques gironines són dues realitats administrativament definides pels plans territorials parcials. Però la realitat és que en molts vectors funcionals, no són dos blocs perfectament delimitats. En alguns d'aquests vectors, els límits, senzillament s'han dissolt. S'ha accelerat, per tant, la complementarietat dels territoris i la seva relació.

El Pla Territorial Parcial de les Comarques Gironines, aprovat el 2010, recull la relació territorial entre les dues realitats. I en destaca els cada cop més sòlids vincles entre els dos àmbits funcionals, com el desenvolupament d'infraestructures però també per la consolidació i expansió dels vincles socials i econòmics. Destacava els vincles entre les grans àrees urbanes, però també, i ja fa més de 10 anys, el procés d'arribada de persones de l'AMB a viure a municipis per exemple de la Selva i pel corredor del Ripollès cap a Osona.

La inclusió de municipis com Blanes o Maçanet de la Selva dins del sistema metropolità de transports és un bon exemple. L'àrea metropolitana de Barcelona creix i la Catalunya en xarxa s'expandeix i consolida. Aquest fet però no suposa, de manera tan òbvia, la "fusió" de les comarques de Girona amb la RMB. Les relacions entre les diferents realitats territorials suposa diferents perspectives i anàlisis. Per tant, des de les diverses posicions en que analitzem el territori suposaran també formes diferents d'entendre'l.

Un primer aspecte és fruit de la realitat social, política i econòmica global. En el context de globalització, les ciutats metropolitanes i les grans àrees urbanes tenen una major capacitat d'atraure fluxos. Com s'ha mencionat anteriorment, Barcelona és avui una ciutat global, que competeix amb la resta de ciutats del món, però també de territoris que l'envolten. La millor connectivitat ajuda en aquesta competència, augmentant la capacitat de Barcelona d'expandir la seva àrea d'influència. L'influència urbana de Barcelona s'expandeix pel territori des de l'àrea metropolitana i les seves corones cap al conjunt de la regió metropolitana i la resta de Catalunya, especialment al llarg del corredor mediterrani. La dissolució dels límits entre la ciutat i la resta del territori s'ha accelerat en els darrers anys. La dispersió d'usos i activitats en funció dels preus i demanda del sòl, així com de les comunicacions, facilita tot aquest procés.

Un segon aspecte és que la concentració a Barcelona d'activitats de valor afegit també significa la captació de part dels treballadors del conjunt del país. Això suposa una competència interna, dins de Catalunya, per poder desenvolupar un teixit socioeconòmic competitiu a nivell global. Però també és cert que, en el cas de les comarques de Girona, la seva oferta i teixit socioeconòmic complementa altres tendències i dinàmiques que es donen a la Regió Metropolitana. El sector turístic i de serveis, vinculats a la Costa Brava o al Pirineu, així com d'altres espais com l'Empordà, no només complementen Barcelona sinó que suposen una destinació per si mateixes.

També ofereix una altra oferta en aspectes com la possibilitat d'un altre mode de vida, una vida vinculada a d'altres valors o paisatges, que tenen associada altres connotacions diferents a la ciutat o les àrees metropolitanes més denses.

Per tant, les relacions entre ambdós territoris és, al mateix temps, de complementarietat i de competència. No s'entenen un sense l'altre, i es relacionen constantment. Per això cal entendre el conjunt de relacions i aprofitar-les per poder desenvolupar les estratègies necessàries per obtenir el màxim de benefici i rendiment per cada territori.

3.1 Les comarques de Girona: guanyadores i/o víctimes d'un relat "idíl·lic" barceloní?

Les relacions entre les comarques gironines i la regió metropolitana són fruit de la pròpia història del país i d'un relat social i cultural construït al llarg del temps. Les arts, per exemple la literatura, han contribuït en bona mesura a la consolidació d'una visió del territori gironí. Autors com Maragall ajudaren a fer una visió de l'Empordà o la Garrotxa. Espais naturals, rurals, autèntics i amb essència.

Però també hi contribuïren la consolidació de l'estiueig, les vacances al mar i el turisme. Un inici de "l'idil·li" amb la Costa Brava, però també amb les muntanyes de la Garrotxa, Cerdanya o del Ripollès. Els relats de Pla sobre el seu Empordanet mostren precisament aquest inici de l'arribada de gent, en especial de Barcelona, a passar unes setmanes a terres gironines. Primer d'aquells que tenien vincle o relació ja amb el territori, però després vingueren d'altres barcelonins amb capacitat econòmica, que ajudaren a consolidar una incipient perifèria com a destinació d'oci i descans. Amb el pas dels anys, personalitats conegudes per la societat durant la segona meitat del segle XX comencen a fer de portaveus d'una realitat cada cop més apreciada.

També, al mateix temps, s'inicia el procés d'internacionalització del turisme. La proximitat amb França hi ajuda, però també altres aspectes com, altre cop, l'art, amb autors internacionals que tindran en aquestes comarques un espai d'inspiració, treball i de vida. La literatura, amb escriptors com Capote; el cinema, amb Ava Gardner, Elizabeth Taylor o Kirk Douglas, entre molts d'altres; o la pintura, amb autors locals de vocació internacional com Dalí, però també forans com Kitaj o Picasso.

Així doncs els paisatges gironins passen a un imaginari col·lectiu, reconegut, apreciat i admirat. Aquest procés tingué un impacte en diversos aspectes des d'un punt de vista territorial, social, econòmic i ambiental. El creixement de les segones residències, l'economia turística i els serveis són conseqüència en bona mesura d'aquesta realitat.

Certament ha suposat un creixement econòmic molt important. Una economia bàsicament agrària transformada a postfordista en uns pocs decennis. I ha comportat la millora de moltes de les necessitats territorials. Però també s'ha estat víctima d'un

procés expansiu que, en alguns casos, ha suposat alterar els valors que precisament feien de l'espai un territori admirat, reconegut i integrat en l'imaginari social.

Tot i així, aquest imaginari encara hi és. I encara es perceben les comarques gironines com un espai amb un caràcter especialment valorat. Però alguns vicis i problemàtiques persisteixen, i no s'han resolt encara. A més, les dues crisis socials i econòmiques han posat de relleu realitats ocultes, fins ara, en l'admirat "oasi gironí".

3.2 Sobre les infraestructures i la mobilitat

Un element clau en les relacions entre territoris ve donat per les infraestructures. La mobilitat és un element fonamental per entendre com funciona el món avui. I també és reflex de les estratègies dels territoris per estendre o no les seves relacions i àrees d'influència. Dues modalitats d'infraestructures han articulat les comarques gironines en relació al seu propi conjunt i també amb Barcelona. Per una banda l'autopista i la carretera nacional (N-II) pel que fa a les xarxa viària, i per altra banda el tren convencional.

L'eix nord-sud ha articulat la gran part dels fluxos principals. L'articulació de l'eix Girona-Figueres, cap a Barcelona a sud, i cap França a nord, continua essent el principal motor de dinamisme territorial. Però en les darreres dues dècades, han entrat en funcionament d'altres infraestructures i nodes de comunicació que han influït també en el desenvolupament socioeconòmic general de les comarques gironines, però alguns d'ells també respecte a la Regió Metropolitana.

Pel que fa a la xarxa viària, la millora d'algunes de les principals vies ha suposat canvis a diverses escales. A nivell local, per exemple, la conversió a autovia de la N-260 entre Besalú i Olot, o la connexió entre Girona i Banyoles. També cal destacar la millora de connectivitat amb la Catalunya central, en concret amb Osona, que suposa l'obertura del Túnel de Bracons i el desdoblament de la C-17 entre Ripoll i Vic. Dues, però tenen una relació particular amb la Regió Metropolitana: en primer lloc les millores de les connexions amb la Costa Brava, a nord i sud, i el desdoblament de la C-31, l'anella sud de les Gavarres fins a Palafrugell. Aquesta suposa un enllaç directe, en via d'alta capacitat, entre Barcelona i tota la Costa Brava Sud. En segon lloc, a nord, amb el desdoblament de la carretera entre Figueres i Roses, articulant la connexió també pràcticament tota en alta capacitat. Aquestes millores tenen un impacte intern, però especialment les dues últimes, també extern. El sector turístic s'ha beneficiat enormement d'aquestes vies. Les relacions amb la RMB s'han fet encara més estretes gràcies a l'escurçament del temps per carretera.

Una altra millora clau ha estat amb el ferrocarril. Aquesta però no ha tingut un impacte tan obvi en el sector turístic, sinó en el moviment de treballadors entre els dos territoris. El ferrocarril ha estat un mitjà de transport històric al conjunt de les comarques gironines. Però la seva evolució ha estat desigual. El ferrocarril convencional ha articulat la connexió amb Barcelona i cap a França per la frontera de Portbou. Però fins a mitjans del segle XX també hi havia hagut una xarxa de trens, dits petits, entre d'altres ciutats que avui no tenen connexió al ferrocarril. Olot, Banyoles, Sant Feliu de

Guíxols, la Bisbal d'Empordà o Palafrugell en són els millors exemples. Trens vinculats a un ric desenvolupament industrial i de manufactures que tancaren quan la decadència de les seves indústries els feu inviablès per les empreses.

La gran transformació de la connectivitat ferroviària ha estat l'arribada del tren de gran velocitat. Tot i trigar més de l'esperat en arribar, la connectivitat per tren entre Figueres, Girona i Barcelona ha millorat considerablement, reduint el temps en menys d'una hora. També la vessant europea és important, ja que suposà una nova connexió ferroviària a través dels Pirineus, més enllà de Portbou. A diferència del tren convencional, que té una vocació molt més regional i pensada també per pobles més petits, el TAV suposa connectar les àrees urbanes entre elles però també amb França i la resta del continent europeu. Dades d'abans de la pandèmia situen el corredor fins a Barcelona com el més transitat de l'Estat, amb més de 2 milions de passatgers entre Girona i Barcelona només amb alta velocitat, als que cal sumar els més de 650.000 entre Barcelona i Figueres, segons dades de RENFE. El TAV s'ha convertit en un mitjà de transport especialment utilitzat per un perfil d'usuaris: els treballadors formats que, majoritàriament, troben a Barcelona majors possibilitats d'ocupació, més adequada al seu perfil. Les grans àrees metropolitanes, i la seva projecció global, faciliten la captació d'un talent que busca oportunitats. Les ciutats mitjanes han de competir en aquest escenari. Per altra banda, però, les possibilitats de qualitat de vida que ofereixen les ciutats mitjanes en part no hi són a Barcelona. Per tant, cal enfocar aquest anàlisi en la doble perspectiva.

L'entrada en funcionament del TGV ha canviat les relacions entre alguns territoris gironins i Barcelona. Però aquestes relacions es donen, sovint, per un perfil concret.

Per últim, i per ser en un context de debat important, l'aeroport de Girona és també un equipament que ha jugat un rol en les relacions dels dos territoris. Si bé històricament ha estat una instal·lació bàsicament de vols xàrter per la Costa Brava, l'arribada de les companyies *low-cost* transformà, en part, el seu caràcter. Fortament depenent d'una companyia, l'aeroport Girona-Costa Brava va ser la porta de Barcelona per una part del turisme de masses que arribava a Catalunya, amb un caràcter molt estacional. En el moment en que aquestes empreses poden operar a l'Aeroport del Prat, marxen en la seva pràctica totalitat de l'aeròdrom gironí. Hi ha per tant una relació de transvasament entre una infraestructura i altra. Davant de l'escenari d'ampliació del Prat, el debat sobre la complementarietat de Girona torna a estar sobre la taula. I altre cop com poden alimentar les necessitats de mobilitat del territori, gironí i barceloní. Del conjunt de Catalunya.

La millora de les comunicacions, per tant, ha augmentat en relació a Barcelona. Si ens fixem en el paper que han tingut entre els territoris interns de la pròpia demarcació de

Girona, només ho ha fet per carretera. Millor connectivitat suposa també competir amb uns territoris que tenen grans potencialitats.

3.3 Sobre el desenvolupament econòmic

El desenvolupament econòmic de les comarques gironines s'ha transformat en les darreres dècades. L'economia terciària s'ha consolidat convertint-se en la majoritària, amb un pes important del turisme, el comerç i els serveis. La perspectiva posa sobre la taula una economia terciària predominant que contrasta amb altres territoris catalans on el pes dels sectors secundaris o primaris són destacables. Tot i així, com en tots els apartats anteriors, hi ha distincions també dins del territori gironí. Si bé la Costa Brava, una part de l'Empordà o del Pirineu depenen en bona mesura del turisme o comerç, hi ha també un consolidat sector industrial a la Garrotxa o al pla de Girona.

Si bé una part d'aquesta activitat econòmica, sobretot la terciària, té una vocació internacional, també una part important depèn, com s'ha mencionat amb anterioritat, de les relacions amb la RMB. L'aportació de visitants metropolitans suposa una injecció fonamental per a les comarques gironines. Qualsevol estratègia que vulgui reflexionar sobre el territori gironí i el turisme haurà de considerar sobre aquest fet. I suposa també pensar el que suposa, per exemple amb les segones residències, les derivades de l'impacte en el preu de l'habitatge, els consums de recursos com aigua i subministraments bàsics, o la generació de residus. Impactes directes, en alguns casos estacionals, però que transformen la realitat d'alguns municipis gironins.

Una part important de les estratègies de desenvolupament de les comarques de Girona suposen la competició en relació a la RMB, que té una gran capacitat d'inserir-se en les dinàmiques globals

Però també d'altres sectors econòmics es poden replantejar la seva situació, i fer-ho en relació a la RMB. Destaquen dues: el sector logístic i el de serveis.

Els polígons d'activitats econòmiques de les comarques gironines suposen, en relació amb el total de polígons catalans, el 22 % de polígons, el 14 % de la superfície i el 9 % de les parcel·les, amb dades del 2019 que ofereix la Diputació de Girona. Igualment, les dades aporten que la mitjana de superfície és de 22 parcel·les, mentre que en el conjunt del país és de 38. Uns polígons per tant més petits però amb una ocupabilitat mitjana similar a la resta de Catalunya, amb un 75% d'activitat. Aquesta dada, però, és dispar en el conjunt de les comarques gironines. Mentre que a la Garrotxa està per sobre del 80%, a l'Alt Empordà està per sota del 60%. És per això que les oportunitats

en el sector secundari són grans encara. De fet, l'estratègia territorial de l'Alt Empordà apunta en aquest sentit, emergint sectors com el logístic, que té en la posició geogràfica una oportunitat per les comarques gironines.

El sector logístic s'està transformant a nivell global. L'impuls del comerç electrònic ha fet créixer de manera frenètica la logística. I per acollir espais logístics cal, en bona mesura, dues coses: sòl per tenir les plantes de distribució i emmagatzematge i proximitat a les infraestructures. Barcelona, amb la seva projecció internacional i les connexions amb el port, l'aeroport o la xarxa ferroviària és una bona destinació. I l'àrea metropolitana, així com una bona part de la regió, s'ha convertit en un hub logístic. La situació, però, ha comportat que les reserves de sòl siguin cada cop menors, fent-les més cares i, per tant, menys competitives. S'obre així un escenari d'oportunitats per les comarques de Girona per competir i complementar l'oferta de la RMB. Competir amb Barcelona no és fàcil, però també és cert que sense Barcelona tampoc hi hauria la imatge de Girona i la resta de les seves comarques.

I amb la pandèmia, s'ha instaurat, i probablement ha vingut per quedar-se, el teletreball. En aquest context, moltes de les persones treballadores que es desplacen des de les comarques de Girona a treballar a la RMB podrien quedar-se a casa. El mateix amb la capacitat de captar gent de Barcelona i la RMB, que podria triar les comarques de Girona com a espai de residència i treball. Un tendència que havia començat abans de la pandèmia i que potser s'està reforçant. Sorgeix així una oportunitat per a moltes poblacions, especialment rurals, per acollir nova població que suposi una nova dinàmica socioeconòmica. Som, per tant, altra vegada en la lògica complementarietat i competència.

3.4 Sobre les relacions amb Europa

La globalització, accelerada per una millora radical en les comunicacions i un procés, parcial, de desfronterització, ha permès que els fluxos socials i econòmics creïn noves configuracions territorials. El món s'articula també en altres escales, més enllà de les administratives reconegudes. És en aquesta reflexió que s'enquadren conceptes com macroregió o Euroregió, una configuració funcional del territori que té una escala superior.

L'escala macroregional inclou un ampli territori entre el Llevant espanyol i la Ligúria, i fins a Lió. En aquest àmbit s'hi han descrit i constituït diferents iniciatives, com l'Euroregió Pirineus-Mediterrània o el Corredor Mediterrani. Ja als anys noranta del segle passat, el geògraf francès Brunet descriu aquest àmbit euromediterrani funcional com el nord del sud. Un espai de cohesió amb grans ciutats i àrees metropolitanes, com Barcelona, València, Tolosa, Montpeller, Marsella, Lió o Gènova.

L'estratègia de Barcelona per connectar amb Europa passa per (una part) de les

comarques gironines, de “xarnera” entre Barcelona i la resta de la macroregió

Un territori, per tant, fortament competitiu, on cada una d'aquestes regions urbanes competeixen entre elles, i al mateix temps, “contra” el poder d'altres en el món global. En aquest context de competitivitat sembla que les àrees metropolitanes tenen més elements per guanyar la batalla. Semblaria, per tant, que en aquesta escala global, territoris entremitjos, com Girona, tenen menys força i capacitat de competir. Però també és cert que, al mateix temps, Barcelona té una forta competència.

En aquesta cursa, per tant, semblaria que la complementarietat de la RMB i les comarques gironines són una aposta important. Les dues realitats tenen capacitat d'atraure pel seu perfil, però sumades es reforcen.

3.5 Sobre el recursos energètics, territorials i ambientals

Les comarques de Girona, per la seva varietat territorial, disposen d'una diversitat de recursos que, en el context del canvi ambiental global, prenen una importància destacada.

En relació a determinats recursos, com l'aigua, el debat té ja un recorregut històric. El riu Ter ha abastit l'àrea metropolitana des de fa diverses dècades. El seu transvasament ha generat debats entorn al cabal mínim per mantenir el riu, i la seva qualitat natural i biodiversitat. La discussió a l'entorn de la necessitat de conservar més recursos hídrics per la conca cedent pot esdevenir encara més viu amb el canvi climàtic. Tot i que per llei caldria garantir cabals mínims, la realitat és que no sempre és possible, i per tant, es posa en entredit la seva preservació. En l'escenari de la reducció de disponibilitat d'aigua, la tensió augmentarà.

Un altre front sorgeix amb la producció d'energia elèctrica, en especial referent a la instal·lació de centrals de producció renovable, solar i eòlica. La producció en espais oberts òptims fa que les comarques de Girona hagin vist disparada la demanda per instal·lar-hi plantes. Hi destaquen projectes de gran envergadura, com el parc Tramuntana a la badia de Roses. Però també d'altres a les serres de l'Albera, per aprofitar el vent, o un reguitzell de plantes de solar fotovoltaica per la resta del territori. Un conjunt de propostes que, en el cas que s'arribin a desenvolupar, suposaran un impacte en el paisatge gironí, un paisatge que forma part de l'imaginari col·lectiu que s'ha construït de les comarques, en especial des de Barcelona.

Per últim, el paper que tenen el conjunt de terres i sòls fèrtils, productores d'una part important de recursos alimentaris pel país. Les planes agrícoles de l'Empordà o d'en

Bas són bons exemples. Les transformacions que han viscut, en bona mesura per elements com infraestructures, fan que el seu futur estigui clarament en perill. En el context de la sobirania alimentària, caldrà veure si es converteixen en un element estratègic en la planificació territorial de conjunt de Catalunya juntament amb d'altres espais.

Tots aquests recursos, en el context del canvi climàtic, seran claus. També la capacitat de Barcelona d'autoabastir-se i reduir el seu consum, igual que la resta de Catalunya. Serà imprescindible planificar a escala local i regional per comprendre com fem ús dels recursos que tenim.

4 Algunes claus per al debat

La competició i la complementarietat són estratègies que es desenvolupen al mateix temps. Com i on?

Quin és el pes i la realitat dels “relats” mutus? Les comarques de Girona com a territori idealitzat i la Regió Metropolitana (i la “població metropolitana”) com a amenaça? El relat sobre les comarques de Girona és encara present, fent que suposi en part un desconeixement d’una part de la realitat social i econòmica que cal exposar.

Les infraestructures, en especial el TAV, han permès apropar els espais urbans però d’una manera diferencial? Quins és el balanç de l’atracció de cadascun dels espais, qui hi “guanya”?

Vinculat a la qüestió anterior, alguns sectors econòmics, com la logística, es poden consolidar en el context del corredor mediterrani. Les Comarques Gironines (totes?) poden esdevenir un nus o simplement un lloc de pas?

Resum i conclusions de la jornada

10/12/2021

Girona. Facultat de Lletres

Mita Castañer – Directora de la CGPT

La Universitat de Girona: Una Universitat Territorial

La CGPT des d'un inici ha estat un espai de reflexió i recerca, treballant en dinàmiques de transformació del territori, desenvolupament territorial, planificació, percepció del paisatge, entre d'altres. És una oportunitat reprendre la relació de les CCGG amb la RMB, atès que en el context post-pandèmia s'inicien noves dinàmiques que poden marcar una nova època en aquesta realitat territorial. Complementarietat, asimetria, subsidiarietat territorial, etc. Una jornada que ha de generar moltes més reflexions. Un inici d'un procés que ha de continuar.

Oriol Estela – Coordinador Pla Estratègic Metropolità de Barcelona

La Regió Metropolitana de Barcelona i el 2030. Un procés pel futur.

El PEMB pensa la Regió Metropolitana. I aquest territori, que també reflexiona sobre els seus límits, ha de ser pensat també des d'altres contextos. Per això, el Cicle Metròpoli Oberta. Un procés de reflexió amb 6 debats. I aquest enceta l'últim dels 6 cicles de debat temàtics del Pla. Per una Regió Metropolitana cohesionada, resilient, pròspera, intel·ligent, multinivell i oberta.

Taula 1: Visions i propostes per un futur compartit. Governar el territori de la Catalunya en xarxa.

Moderador: *Joan Vicente. Director del Departament de Geografia.*

Ponents: *Joaquim Brugué, José Antonio Donaire, Maria Cisternas, Oriol Estela*

Presentació de Joan Vicente: Com governar la Catalunya en xarxa?

Parlem d'alguna cosa més que models (nodes, fluxos, etc.). És un concepte confús amb sobreentesos i malentesos amb més d'un segle que es debat. Existeix la Catalunya en xarxa? Sabem com és? Com la volem organitzar, gestionar? En aquest marc, les CCGG són molt diverses, per tant no es poden abordar des d'una única mirada.

Joaquim Brugué:

El text posa molt d'accent en la diversitat interna del territori gironí. Però no es posa prou l'accent en les diferències entre l'àmbit metropolità i el gironí. Diferències que juguen a favor de la RMB. És un pol d'atracció (de talent, RH, d'inversió, etc.). Es caracteritza per la seva fortalesa. És un territori que malgrat tensions, es repensa contínuament, reflexiona, tracta de reinventar-se i ho fa amb un cert lideratge.

A Girona, aquest no és el cas. Té un relat col·lectiu, però més vinculat al passat que al futur. És un cert pol d'atracció, però no per a totes les possibles fortaleses, i amb moltes fragilitats. No hi ha indicis de repensar-se, ni de projectar-se al futur i no hi ha un lideratge sobre aquesta realitat territorial. Hi ha una relació molt desequilibrada entre aquests dos

territoris.

El text juga amb la dualitat entre competència i complementarietat. Potser la paraula que hauria d'acompanyar competència és col·laboració. Entre aquests dos territoris hi ha relacions, però no hi ha de manera efectiva ni competència ni col·laboració, en part per l'evident asimetria, però tampoc hi ha col·laboració per articular aquestes dues realitats territorials. Les relacions entre territoris es poden encabir en 3 grans tipus: Interdependència/Dependència/Independència. Seria desitjable una interdependència, però no hi és, i en canvi es dona més una dependència o independència tant envers la RMB com a nivell intern de les CCGG.

Catalunya és una xarxa de xarxes, però és una xarxa dominada, sense característiques d'equilibri pròpies d'una xarxa, i Girona una xarxa no governada. Els límits administratius no funcionen, però tampoc l'imaginari, ja que Girona té les dues ciutats amb major abandonament escolar, és la segona província amb major immigració, té les ciutats amb renda més baixa de Catalunya, segregació escolar, etc. La realitat és més disfuncional de que sembla i no es té en compte.

José Antonio Donaire:

Reflexió en torn a la idea de xarxa

La xarxa és l'estudi de la dinàmica, mentre que el territori és l'estudi dels elements estructurals. Estudiar la xarxa és molt difícil perquè les dinàmiques canvien constantment i la imatge que fem és passat. Estem en un moment de canvi, pel que seria molt oportú generar un Atlas / cartografia de les relacions entre territoris. Quin índex tindria aquest Atlas:

- 1) Mobilitat obligada: laboral, d'estudis i de serveis. El tren genera una disfunció, ja que ara les dues regions estan connectades a una distància temporal apta per la quotidianitat.
- 2) Mobilitat residencial: intueix que ara ens movem molt més que abans, per canvis biogràfics (renda, situació matrimonial, familiar,...) que provoquen canvis residencials. Darrera la tria de llocs per viure hi ha tant la situació de l'habitatge d'un i altre lloc, com els factors d'atracció de determinats llocs com a espais amb qualitat de vida. En una societat post-pandèmica que potenciarà el teletreball i els nòmades digitals, el canvi residencial pot esdevenir molt rellevant. La pandèmia ha posat en crisi la ciutat i la metròpoli, generant una onada expansiva cap altres models de ciutat. Les ciutats mitjanes estan cridades a ser zones d'atracció d'una part de la població que tendirà a marxar.
- 3) Mobilitat d'oci: ha estat molt mal estudiada. Però amb una gran importància pel turisme. Barcelona és un factor d'atracció internacional. Com també ho són alguns punts de les CCGG. Però en aquest territori els intercanvis són més grans. Caldrà repensar els fluxos, per evitar la concentració.
- 4) Mobilitat - Xarxa de mercaderies, energia, aigua. Que tenen enormes asimetries davant el context territorial RMB – resta de Catalunya.
- 5) Mobilitat de les idees. El context que dona lloc a les idees, condiona els llocs on es desenvolupen. El territori és la motxilla de les idees i a cada lloc estan carregades de significats propis que no s'escauen per a altres llocs.

Maria Sisternas:

Girona ofereix possibilitats residencials que no ofereix Barcelona. Sense renunciar a la vida que suposa o genera una ciutat. Exemplifica els valors que genera l'eix urbà de Nova York a Washington, passant per Filadèlfia i Baltimore. Catalunya és una xarxa, però no connectada del tot. I cal reforçar aquest eix.

EL gran projecte de Girona és com passar de ciutat universitària, sinó de regió generadora d'ocupació al territori o a altres llocs més enllà de Barcelona, que és on s'ubiquen el llocs de treball o potencial ocupació de titulats universitaris.

Diferencia la realitat entre les CCGG i la RMB: els gironins sí que coneixen tot el territori, els barcelonins no coneixen més enllà de Barcelona ciutat i la seva població. El vincle és molt més difús i estès, familiar, de lleure, cultural.

La oferta d'habitatge no només és una qüestió de preu, sinó la tipologia també és millor. Densitat entre blocs de pisos, vistes, zones verdes, esponjament, etc. Són coses que no surten als informes i que tenen molta importància. Hi ha molts més habitatges en cantonada, amb molta més exposició al sol per exemple.

El nostre pensament urbà es crea a UK i USA. Sortir de Barcelona no és anar al suburbi com es diu allà, és anar a ciutats, mil·lenàries, de gran riquesa cultural i de qualitat de vida.

Oriol Estela:

Quan es pensa en Barcelona, per molt que es parli de AMB o RMB, es pensa en Barcelona ciutat. Quins són els grans projectes estratègics que han condicionat pressupostos: Barcelona World, JJOO hivern, Aeroport... Això condiciona les estratègies. De projectes estratègics fora dels límits de les rondes pràcticament no n'hi ha. N'hi ha d'escala molt petita.

L'Estratègia RIS3CAT havia de ser 5 grans projectes estratègics i s'han convertit en més de 40, tants com comarques. No hi ha visió de conjunt. Entre les 10 coses que hem de fer com a Catalunya: que una Universitat catalana estigui dins les 100 millors del món. Però cal apostar per una, i això porta implícit dir que no a la resta. El mapa mental és dels límits administratius.

Ara tenim l'Agenda Urbana vs Agenda Rural. Hem de propiciar apropaments, però avancem amb agendes contraposades. Hi ha una gran tendència a la petita escala, a plans i mons locals, etc. i no a visons de conjunt.

Taula 2: Capital social i econòmic, recursos i infraestructures en competència o complementarietat?

Moderadora: *Mita Castañer, directora de la Càtedra de Geografia*

Ponents: *Pere Macias, Isabel Salamaña, Maria Buhigas, Ponç Feliu*

Pere Macias:

Complementarietat o competència en relació a certes infraestructures, com són l'Aeroport de Girona i els serveis ferroviaris, d'alta velocitat i convencional. Constantant que grans espais urbans, que havien tingut un gran creixement poblacional, s'han estancat, com és

el cas de Blanes i Lloret.

Aeroport de Girona: etern debat de com han de ser els aeroports de Barcelona? Un de més gran, o un de gran amb altres de complementaris. El model passa per una certa especialització dels aeroports, implica una complementarietat planificada. En canvi, estem en una situació de competència governada pels mercats, en què una companyia com Ryanair opta per allò que més li convé, deixant Girona en un rol residual, en un mercat de competència imperfecte, ja que Girona no pot establir condicions avantatjoses pel seu compte.

Serveis ferroviaris: Girona (amb dues estacions) el 2018 era la 3a i l'any 2019 la 2a estació en trànsit a nivell estatal.

- 2013: 1 M/any MD i REG, i 300.000 AVANT i AVE
- 2019: >1M AVANT i 100.000 AVE, 880.000 regionals

Per tant, complementarietat entre Girona i Barcelona

Dins aquest corredor, un dels elements que està en competència clara és el territori. Hi ha dues peces en competència:

- 1) La Selva marítima i interior on hi ha una competència en la seva basculació cap a Barcelona o Girona.
- 2) la logística: és el consumidor més voraç de territori. És capaç de competir pel Km0 de l'AMB, per tant té gran capacitat de captar planes, a cavall del corredor ferroviari i de carreteres.

Hi ha una preocupació sobre l'impacte de la transició energètica sobre el paisatge, però és relativament poc davant la ocupació territorial de la invasió logística. La 1a víctima va ser el Penedès.

Maria Bohigas:

Els PTPs tenen uns 10 anys amb valoracions socioeconòmiques que cauen perquè arriba la crisi del 2008. Per tant, no podem donar tant pes a la planificació. La planificació que es fa és perquè vol satisfer a tothom, i se li posen tantes premisses als plans que es fan inviables. Millor plans amb menys objectius i més concrets.

Les infraestructures estructuren el territori, però cal més gestió dels serveis derivats de les infraestructures. Guanya per golejada comprar cotxe perquè és una acció voluntarista desplaçar-se amb un. Cal que els pobles petits tinguin serveis amb horaris coneguts i reconeguts i que s'incardinin amb altres necessitats, serveis i horaris de nodes de jerarquia superior.

A més la cooperació és molt feble. És una mancança evident de la realitat catalana. Un exemple d'això és el repartiment del fons New Generation. Per què no ens posem d'acord amb els 3 temes clau i ens unim per desenvolupar-los.

Un bon exemple són els polígons: cada municipi volia el seu polígon. Resultat, el territori trinxat, i sense cap marc de cooperació perquè càrregues i beneficis es distribueixin. I tampoc són la resposta a una planificació econòmica estratègica. Visó a curt termini; ara és la logística i seguidament les renovables.

Les polítiques econòmiques han de tenir perdurabilitat. Barcelona i la RMB tenen gran capacitat d'atracció i han après a donar continuïtat a determinades polítiques de desenvolupament local. A la resta del territori, són molt inestables, dependents d'altres

institucions superiors.

Isabel Salamaña:

Complementarietat, però no ben bé. El cas més paradigmàtic és el turisme. La demanda d'oci és satisfeta amb opcions molt diverses que ofereix el territori i que tant barcelonins com gironins gaudeixen.

Posicionament: les CCGG s'han posicionat en relació a Barcelona i Catalunya? Per inèrcia Girona s'ha especialitzat en ser un territori d'oci. Però també, per obligació hem quedat posicionats en l'àmbit de la logística.

El Pla Metropolità contempla el territori de Girona, però de manera prudent per no traspasar aquestes "fronteres simbòliques" entre territoris.

Sobre l'emergència climàtica: la situació és molt decepcionant. Excepte a la Garrotxa on estan impulsant el Pla de Territoris Resilients, ningú està fent massa res.

Sobre el document: falta parlar més de la segregació urbana que no les perifèries. Model policèntric: tots estem sota la influència de la marca Costa Brava. El gran model que és decimonònic al territori gironí, és el porcí, que és el sector alimentari més fort de Catalunya. És un sector organitzat de manera multiescalar. El gran corredor dels porcs que va del Segrià a la Selva per l'Eix transversal. Té una gran funció al territori, ja que a cada granja genera assentaments al territori (a Osona i Girona) en granges de petit format. Tot això assenta gent al territori i s'acompanya d'una indústria molt innovador en mans de 7 o 8 empreses que estan en dos polígons i que tenen la recerca i les seus a l'AMB, perquè l'objectiu d'aquesta indústria és competir en el mercat internacional del porc. En canvi es tracta molt poc la pagesia a petita escala.

Ponç Feliu:

Recursos bàsics: el medi natural; el sector primari; l'aigua; l'energia.

Natura – ús públic: els espais naturals han estat el destí de bona part de la població com a espai de lleure, a CCGG potser més per l'elevada concentració d'espais protegits.

Al Cap de Creus cada setmana hi ha peticions de curses i de realització d'anuncis per a marques esportives o de turisme esportiu.

Sense pagesia no hi ha territori, sense bicicletes sí. Però els consumidors d'aquesta infraestructura també seran usuaris de turismes rurals i compraran els productes de la zona, etc. Volem el turisme per algunes coses i per altres no.

Els EN gironins s'estan "montsenyitzant". Esdevenint el focus de lleure de cap de setmana. Cada cop les distàncies són més curtes i la natura està més a l'abast. A la punta del Cap de Creus en post-pandèmia hi havia dies en què fins a 1.500 cotxes dies volien accedir-hi, quan hi ha 80 places d'aparcament. Per tant, és indispensable restringir i regular l'accés.

Primari: les comarques com a suport de producció d'aliments. L'abandonament de zones muntanyoses i zones rurals ha provocat un augment de la massa forestal i una pèrdua de la biodiversitat. La presència humana generar mosaic paisatgístic i d'hàbitats, i per tant més biodiversitat. L'èxode massiu s'ha vist un mica frenat per l'augment del teletreball, però en conjunt tenim un medi rural empobrit a nivell productiu i ecològic.

L'augment de la massa forestal ha provocat que la pluja quedi retinguda als boscos i els rius circulin amb menys aigua. Això accentua el desequilibri ocasionat pel transvasament del Ter. Un dèficit hídric creixent. En Energia és encara més evident el dèficit de producció per raons paisatgístiques.

Per tant, tots aquests (el medi natural; el sector primari; l'aigua; l'energia) són recursos que s'han de considerar en clau de xarxa i a nivell català.

Conclusions de la jornada:

- Falta de **relat propi** a les comarques de Girona
- La idea de **xarxa** cada cop més present, però calen més dades per poder conèixer millor el seu funcionament.
- La **cooperació** entre escales és escassa, i **els límits administratius** no són vàlids per les dinàmiques actuals.
- Sobre les **compensacions territorials**. Hi ha espais que atrauen els avantatges, però també hi ha espais que esdevenen els sacrificats. És possible desenvolupar un sistema de compensacions territorials per compensar guanys i pèrdues entres territoris?
- L'escala i el govern del territori. **L'escala regional** pròpia de la Diputació no ho és i podria ser un bon **àmbit de planificació i cooperació**. Molt més real potser que les comarques

Pla Estratègic
Metropolità
de Barcelona

#CompromísMetropolità

@pembarcelona

Pla Estratègic Metropolità de Barcelona

Canòdrom - Ateneu d'Innovació Digital i Democràtica

C/ Concepció Arenal 165

08027 Barcelona

Tel. +34 933 187 051

pemb.cat

plaestrategic@pemb.cat

 [@pembarcelona](https://twitter.com/pembarcelona)

 [Pla Estratègic Metropolità de Barcelona](#)

 [Pla Estratègic Metropolità de Barcelona](#)